

Curtea Supremă de Justiție

DECIZIE

07 septembrie 2022

mun. Chișinău

Colegiul penal al Curții Supreme de Justiție, în următoarea componență:

Președintele ședinței, judecătorul
Judecători

Dumitru Mardari
Mariana Pitic
Victor Burduh

a examinat admisibilitatea în principiu a recursului ordinar declarat de către inculpat, prin care se solicită casarea deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Bălți din 20 decembrie 2021, în cauza penală în privința lui

Ganța Alexandru Ion, născut la xxxx, originar și locuitor al mun. xxxx, str. xxxx ap. xx, cetățean al R. Moldova, fără antecedente penale.

Termenul de examinare a cauzei:

1. Prima instanță: 18.10.2016 – 28.06.2019;
2. Instanța de apel: 15.08.2019 – 26.01.2021;
05.10.2021 – 20.02.2022;
3. Instanța de recurs: 08.04.2021 – 03.08.2021;
29.03.2022 – 13.06.2022;
11.07.2022 – 07.09.2022.

a c o n s t a t a t :

Prin sentința din 28 iunie 2019 a Judecătoriei Bălți, sediul Central, Ganța Alexandru a fost condamnat în baza art. 190 alin. (5) din Codul penal la 10 ani închisoare, cu privarea de dreptul de a exercita activitate în domeniul administrării mijloacelor bănești pe un termen de 3 ani, cu executare în penitenciar de tip închis din 28 iunie 2019, cu includerea perioadei arestării preventive și la domiciliu de la 23 noiembrie 2015 până la 05 august 2016.

S-a încasat de la inculpat prejudiciul material în beneficiul părților vătămate Babără Vitalie în sumă 616 000 de lei, Costețchi Nicolai în sumă de 907 000 de lei și Curicheru Grigore în sumă de 1 984 000 de lei.

S-au încasat în beneficiul statului cheltuielile de judecată în sumă de 20 634,32 de lei.

Instanța de fond a constatat că inculpatul Ganța Alexandru, într-o zi nestabilită de către organul de urmărire penală a lunii mai a anului 2012, acționând cu intenția îndreptată spre dobândirea ilicită a bunurilor altei persoane prin inducerea în eroare a unei persoane, dându-și seama de caracterul prejudiciabil al acțiunilor sale,

prevăzând urmările lor prejudiciabile și dorind survenirea acestora, aflându-se la domiciliu lui Babără Vitalie, amplasat pe str. xxx, mun. xxx, folosindu-se de faptul că Babără Vitalie are încredere în el, inducând în eroare pe acesta prin prezentarea ultimului ca adevărată a unei fapte mincinoase, însoțită de comportament dolosiv și viclean, sub pretextul că dorește să împrumute bani ce urmează de a fi investiți în afaceri, a dobândit ilegal de la Babără Vitalie bani în sumă de 50 000 dolari SUA, care conform cursului oficial a BNM constituiau 616 000 de lei, pe care ulterior i-a însușit, cauzându-i astfel părții vătămate Babără Vitalie o daună în proporții deosebit de mari.

Tot el, într-o zi nestabilită de către organul de urmărire penală a lunii septembrie 2012, aflându-se în oficiul SRL „Guldin Lux”, amplasat pe str. xxxx din mun. xxxx, acționând cu intenția îndreptată spre dobândirea ilicită a bunurilor altei persoane prin inducerea în eroare a unei persoane, dându-și seama de caracterul prejudiciabil al acțiunilor sale, prevăzând urmările lor prejudiciabile și dorind survenirea acestora, convingându-l pe Costețchi Nicolai, inducând în eroare pe acesta prin prezentarea ultimului ca adevărată a unei fapte mincinoase, însoțită de comportament dolosiv și viclean, precum că el își desfășoară activitatea în domeniul financiar, pe când în realitate el nu desfășura această activitate, folosindu-se de faptul că Costețchi Nicolai are încredere în el, sub pretextul schimbării valutei străine în valută națională, a dobândit ilegal de la Costețchi Nicolai banii în sumă de 2 300 000 de rube rusești, care conform cursului oficial a BNM constituiau 907 000 de lei, pe care ulterior i-a însușit, cauzându-i astfel părții vătămate Costețchi Nicolai o daună în proporții deosebit de mari.

Tot el, la data de 04 octombrie 2012, aflându-se pe str. xxxx, mun. xxxx, acționând cu intenția îndreptată spre dobândirea ilicită a bunurilor altei persoane prin inducerea în eroare a unei persoane, dându-și seama de caracterul prejudiciabil al acțiunilor sale, prevăzând urmările lor prejudiciabile și dorind survenirea acestora, folosindu-se de faptul că Curicheru Grigore are încredere în el, prin relațiile de prietenie, pe care le aveau de o perioadă îndelungată de timp, inducând în eroare pe acesta prin prezentarea ultimului ca adevărată a unei fapte mincinoase, însoțită de comportament dolosiv și viclean, sub pretextul că dorește să împrumute bani ce urmează de a fi investiți în afaceri, a dobândit de la Curicheru Grigore bani în sumă de 90 000 de Euro, care conform cursului oficial a BNM constituiau 1 984 000 de lei, pe care ulterior i-a însușit, cauzându-i astfel părții vătămate Curicheru Grigore o daună în proporții deosebit de mari. În total în perioada de timp a lunilor mai – octombrie 2012, Ganța Alexandru a dobândit ilicit bunurile altor persoane prin inducerea în eroare a acestora prin prezentarea ca adevărată a unei fapte mincinoase, în sumă totală de 3 507 000 de lei.

Astfel, a comis infracțiunea prevăzută la art. 190 alin. (5) din Codul penal - escrocheria, adică dobândirea ilicită a bunurilor altei persoane prin inducerea în eroare a unei persoane prin prezentarea ca adevărată a unei fapte mincinoase în privința naturii, calităților substanțiale ale obiectului, părților (în cazul în care identitatea acestora este motivul determinant al încheierii actului juridic) actului juridic nul, dacă încheierea acestuia este determinată de comportamentul dolosiv și viclean, săvârșită cu cauzarea de daune în proporții deosebit de mari.

Inculpatul nu a recunoscut vina, solicitând să fie achitat, deoarece în acțiunile lui nu a fost dovedită latura subiectivă, nu a avut intenția de a comite escrocherie,

invocând că în prezenta cauză persistă relații civile or, la materialele cauzei sunt recipisele prin care a luat bani cu împrumut de la părțile vătămate și se obligă să-i restituie.

Vinovăția acestuia este integral demonstrată prin probele administrate, inclusiv declarațiile părților vătămate, martorilor și materialele scrise cercetate, toate în cadrul ședinței de judecată.

Avocata Natalia Uncu a declarat apel, solicitând casarea sentinței și pronunțarea unei noi hotărâri, prin care inculpatul să fie achitat. Apelanta a invocat că sentința este bazată pe presupuneri, pe contradicții care nu au fost înlăturate în cadrul judecării cauzei, or, probele prezentate de acuzare și cercetate în ședința de judecată nu sunt pertinente, concludente, utile, adică nu dispun de calitățile necesare pentru a fi puse la baza unei sentințe de condamnare.

A mai invocat că între inculpat și părțile vătămate au existat raporturi juridice civile, bazate pe recipisele de împrumut, fapt care exclude componența infracțiunii prevăzută de art. 190 alin. (5) din Codul penal.

A declarat apel și inculpatul, solicitând casarea sentinței și pronunțarea unei hotărâri noi, prin care să fie achitat cu respingerea acțiunilor civile și încasarea cheltuielilor de judecată. Menționând că sentința de condamnare este ilegală și sub aspectul dispunerii încasării în beneficiul lui Babără Vitalie a sumei de 616 000 de lei, în beneficiul lui Costețchi Nicolai a sumei de 907 000 de lei și în beneficiul lui Curicheru Grigore a sumei de 198 4000 lei cu titlu de prejudiciu cauzat prin infracțiune.

Prin decizia din 26 ianuarie 2021 a Curții de Apel Bălți, apelurile au fost respinse, ca nefondate.

În motivarea soluției sale instanța de apel a menționat că instanța de fond, în conformitate cu prevederile art. 101 din Codul de procedură penală, a verificat complet sub toate aspectele și în mod obiectiv circumstanțele cauzei și a dat probelor administrate o apreciere legală din punct de vedere al pertinentei, concludenței, utilității și veridicității lor, corect ajungând la concluzia privind vinovăția inculpatului care s-a confirmat prin probele acumulate pe dosar, cercetate în instanța de fond și de apel, acțiunile inculpatului fiind corect calificate de către instanța de fond pe art. 190 alin. (5) din Codul penal.

La data de 13 martie 2021, avocata Rodica Cojocar a declarat recurs ordinar în interesele inculpatului Ganța Alexandru, solicitând casarea deciziei din 26 ianuarie 2021 a Curții de Apel Bălți și dispunerea rejudecării cauzei de către aceeași instanță de apel, în alt complet de judecată.

Prin decizia din 03 august 2021 a Colegiului Penal lărgit al Curții Supreme de Justiție, recursul ordinar a fost admis, casată decizia din 26 ianuarie 2021 a Curții de Apel Bălți și dispusă rejudecarea cauzei de către Curtea de Apel Bălți, în alt complet de judecată.

Instanța de recurs a indicat că instanța de apel a tras o concluzie pripită privind respingerea apelurilor, fără a efectua o verificare multilaterală și obiectivă a probelor și circumstanțelor din cauza penală. În context s-a invocat că prima instanță, la judecarea cauzei nu a ținut cont că fapta incriminată inculpatului a fost comisă în perioada mai – octombrie 2012, adică până la intrarea în vigoare a modificărilor operate la art. 190 din Codul penal prin Legea nr. 179 din 26 iulie 2018.

Prin decizia din 20 decembrie 2021 a Colegiului penal al Curții de Apel Bălți,

apelurile inculpatului Gața Alexandru și avocatului Uncu Maria în interesele inculpatului, au fost admise, a fost casată parțial sentința Judecătorei Bălți, sediul Central și pronunțată o hotărâre nouă, prin care Gața Alexandru a fost condamnat în baza art. 190 alin. (5) din Codul penal la pedeapsa închisoare pe termen de 10 ani, cu privarea de dreptul de a exercita activitate în domeniul administrării mijloacelor bănești pe termen de 3 ani în redacția Legii în vigoare la momentul comiterii infracțiunii, cu executare în penitenciar de tip închis, din 20 decembrie 2021, cu includerea perioadei arestării preventive și la domiciliu de la 23 noiembrie 2015 până la 05 august 2016 și de la 28 iunie 2019 până la 20 decembrie 2021.

În rest, au fost menținute dispozițiile sentinței instanței de fond.

În motivarea soluției sale instanța de apel a indicat că vinovăția inculpatului de comiterea infracțiunii prevăzute de art. 190 alin. (5) din Codul penal s-a confirmat prin probele cercetate de instanța de fond și suplimentar de instanța de apel. Acțiunile infracționale comise de Gața Alexandru în perioada lunii mai a anului 2012, se subscriu ideal normei prevăzute de legiuitor la art. 190 alin. (5) din Codul penal în componența la momentul comiterii faptei respective de către inculpat.

La 22 februarie 2022, avocata Rodica Cojocar a declarat recurs ordinar în interesele inculpatului Gața Alexandru, solicitând casarea deciziei din 20 decembrie 2021 a Colegiului penal al Curții de Apel Bălți și dispunerea rejudecării cauzei de către instanța de apel, sau cu pronunțarea unei noi hotărâri, prin care inculpatul să fie achitat.

Recurenta invocă că instanța de fond nu a dat o apreciere cuvenită declarațiilor părților vătămate referitor la circumstanțele transiterii banilor cu pricina și nici declarațiilor martorilor audiați în ședința de judecată.

Prin decizia din 13 iunie 2022 a Colegiului Penal lărgit al Curții Supreme de Justiție, a fost admis recursul ordinar declarat de avocata Rodica Cojocar, a fost casată decizia din 20 decembrie 2021 a Curții de Apel Bălți, în privința inculpatului Gața Alexandru și s-a dispus rejudecarea cauzei de către Curtea de Apel Bălți, în alt complet de judecată.

La 21 iunie 2022, inculpatul Gața Alexandru, a declarat recurs împotriva sentinței din 28 iunie 2019 a Judecătorei Bălți, sediul Central și a deciziei din 20 decembrie 2021 a Colegiului penal al Curții de Apel Bălți.

În motivarea recursului inculpatul și-a manifestat dezacordul cu decizia 20 decembrie 2021 a Curții de Apel Bălți, care nu s-a expus asupra tuturor motivelor invocate în cererea de apel.

A mai invocat că, chestiunile de fapt asupra cărora trebuia să se pronunțe instanța de apel sunt dacă fapta reținută ori numai imputată a fost săvârșită, ori nu, dacă fapta a fost comisă de către inculpat și în ce împrejurări și dacă fapta săvârșită întrunește elementele infracțiunii, dacă infracțiunea a fost corect calificată și dacă normele de drept procesual și penal au fost corect aplicate.

Examinând admisibilitatea în principiu a recursului declarat, în raport cu materialele cauzei, Colegiul penal concluzionează inadmisibilitatea acestuia, din următoarele considerente.

Potrivit dispoziției art. 427 alin. (1) din Codul de procedură penală, hotărârile instanței de apel pot fi supuse recursului pentru a repara erorile de drept comise de instanțele de fond și de apel doar în cazurile stipulate în acest articol.

Conform art. 432 alin. (2) pct. 2) din Codul de procedură penală, instanța de

recurs, examinând admisibilitatea în principiu a recursului declarat împotriva hotărârii instanței de apel, fără citarea părților, în camera de consiliu, este în drept să decidă inadmisibilitatea acestuia în cazul în care constată că recursul este declarat peste termen.

În conformitate cu art. 422 din Codul de procedură penală, termenul de atac cu recurs a deciziei instanței de apel este de 30 de zile de la data pronunțării deciziei.

La caz, se reține că în cadrul ședinței de judecată din 20 decembrie 2021, la care a participat inculpatul, prin intermediul teleconferinței, asistat de avocata Rodica Cojocar, părțile la proces au fost anunțate despre data când urma să aibă loc pronunțarea deciziei motivate și anume la 20 ianuarie 2022, ora 09.00.

La 20 ianuarie 2022, în legătură cu complexitatea cauzei și volumul mare de lucru, pronunțarea deciziei motivate a fost amânată pentru data de 04 februarie 2022, ora 09.00, participanții la proces fiind înștiințați.

La 04 februarie 2022, în lipsa inculpatului, a fost pronunțată integral decizia instanței de apel și tot la 04 februarie 2022 copia deciziei a fost expediată inculpatului (f.d. 209, vol. 3). Ulterior, la 21 martie 2022 inculpatului, Gața Alexandru, i-a fost expediată traducerea deciziei din 20 decembrie 2021 a Curții de Apel Bălți (227, vol.3)

Astfel, Colegiul penal menționează că potrivit prevederilor art. 422 din Codul de procedură penală, termenul de declarare a recursului împotriva deciziei instanței de apel, curge de la data pronunțării acesteia.

La caz, termenul de declarare a recursului se calculează din 05 februarie 2022, ziua imediat următoare datei pronunțării deciziei motivate și a expirat la data de 06 martie 2022 (zi de duminică), astfel ultima zi de depunere a recursului fiind ziua de 07 martie 2022.

În acest context, Colegiul penal reține că la 21 iunie 2022, conform ștampilei oficiului poștal de pe plic (f.d. 35, vol. 4), inculpatul Gața Alexandru, a declarat recurs ordinar împotriva deciziei din 20 decembrie 2021 a Curții de Apel Bălți, evident peste termenul legal de declarare a recursului ordinar prevăzut de lege, fără a invoca careva argumente referitor la depunerea tardivă a recursului.

Astfel, Colegiul penal conchide că recursul ordinar declarat la 21 iunie 2022 de către inculpatul Gața Alexandru, împotriva deciziei din 20 decembrie 2021 a Curții de Apel Bălți, este inadmisibil, fiind declarat peste termen.

Suplimentar, Colegiul notează că, decizia din 20 decembrie 2021 a Curții de Apel Bălți, contestată de către inculpatul Gața Alexandru cu recurs, a fost casată prin decizia din 13 iunie 2022 a Curții Supreme de Justiție, ca urmare a admiterii recursului ordinar depus de către avocata Rodica Cojocar, în interesele inculpatului Gața Alexandru.

Mai mult, Colegiul penal notează că, o astfel de soluție este compatibilă cu respectarea garanțiilor unui proces echitabil, în sensul articolului 6 din Convenția Europeană pentru Apărarea Drepturilor Omului, având în vedere că prelungirea nejustificată a termenului pentru exercitarea recursului ar împiedica rămânerea irevocabilă a deciziei și ar leza, în acest mod, principiul securității raporturilor juridice.

Colegiul penal reține și jurisprudența CtEDO în hotărârea pronunțată în cauza Bodiu vs. Republica Moldova din 18 iunie 2019 (cererea nr. 7516/10), în care Curtea a statuat că admiterea cererii de recurs după o perioadă de timp considerabilă și în

absența oricărei explicații plauzibile cu privire la motivul pentru care partea s-a aflat în imposibilitate de a se adresa mai devreme, s-a soldat cu ignorarea unui întreg proces judiciar, și în consecință s-a constatat încălcarea principiului securității raporturilor juridice și a dreptului la un proces echitabil garantat de art. 6§1 CEDO.

În conformitate cu prevederile art. 432 alin. (2) pct. 2) din Codul de procedură penală, Colegiul penal

d e c i d e :

Inadmisibilitatea recursului ordinar declarat de către inculpat, împotriva deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Bălți din 20 decembrie 2021, în cauza penală privindu-l pe Gața Alexandru, ca fiind depus peste termen.

Decizia este irevocabilă.

Decizia pronunțată integral la data de 07 septembrie 2022.

Președinte

Dumitru Mardari

judecători

Mariana Pitic

Victor Burduh